

Imigassat aalakoornartortallit tuniniarneqartarnerat sassaallissutigineqartarnerallu pillugit imaattumik apeqquteqaat tunngavigalugu oqaluuserisassamik siunnersuuteqarpunga

(Inatsisartunut ilaasortaq Jane Petersen, Inuit Ataqaatigiit)

Akissuteqaat

(Peqqissutsimut Naalakkersuisoq, Agathe Fountain)

Inatsisartunut ilaasortamut Jane Petersenimut taama oqallinnissamik siunnersuutaanut qujanaq.

Imigassamik atorneqruineq inuiaqatigiinni ajornartorsiutaavoq annertoq, aammalu ullut tamaasa imigassartorneruppat, akissarsiffiulluunniit nalaani aalakoosujussuarniarluni imerneruppat inuunitsinni atugassarisatsinnut annertoosujussuarmik sunniuteqartoq.

Sapaatip akunnerisa naanerini akissarsiffinni eqqissiviillioortoqarnera ikiorsiiviginiarlugu sulisut ilasariaqartaritik politiit paasissutissiipput. Aammattaaq sapaatip akunnerisa naanerini kiisalu unnukkut unnuakkullu imigassamik peqquteqartumik peqqinnissaqarfimmut saaffiginnissutit amerlisarput. Pinerlunneq pillugu kisitsisitigut paasissutissat peqqinnissaqarfiullu nalunaarsugai ersarissumik takutitsipput: aalakoosujussuarniarluni imerneq sapaatip akunneri tamarluinnaasa ajornartorsiutinik kinguneqartarpoq, aammalu inuiaqatigiinnut, inunntu ataasiakkaanut taakkulu qaniginerpaasaannut arlaatigut kinguneqartarluni.

Septemberimi imigassaq pillugu isumasioqatigiinnermi imigassamik tuniniaanermi killilersuinerit atuuttut annertunerusumillu killilersuinissat iluaqutaat ajoqutaallu oqallisigineqarput. Isumasioqatigiinnermi qulequtarineqarpoq ”Periutsinik allannguinissamut piffissanngorpoq”, aammalu isumatusaartumik imigassamik atuisarnermik nunatsinni ileqqoqalernissaq qanoq ilillugu qulakkeerneqarsinnaanersoq isumasioqatigiinnermi annertuumik eqqartorneqarluni.

Najukkani killilersuinerit pinerlunneq pillugu kisitsisitigut paasissutissat annertoosujussuarmik pitsanngoriartittaraat Naalakkersuisut maluginiarpaat. Nunatsinni imigassartornerup imigassamillu atorneqruinerup annikillisarinnissaannut killilersuinerit sakkuupput sunniuteqarluartartut. Siunissaq ungasinnerusoq isigalugu imigassaq eqqarsaatigalugu ileqqut allanngortinneqartariaqarput – imigassamik atupilunneq aalakoosujussuarniarlunilu imerneq unitsinniarlugit inuiaqatigiinni isummat ataatsimut isigalugu allanngortinneqartariaqarput.

Nunatta nunani avannarlerni killerni sanilerisai Island Savalimmiullu imigassamik pisisinnaanermik killilersuipput. Nunani taakkunani imigassaq immikkut pisiniarfinni Sverigemi Systembolagitut ittuni tuniniarneqartarpoq, imigassamillu tuniniaanerup ammasarfii immikkut ittuupput. Tamatuma peqatigisaanik imigassamut akitsuutit ukiuni kingullerni ilaatigut qaffakkiartuaartinneqarput.

Imigassamik atonerluineq pitsaaliorniarlugu killilersimaartinniarlugulu suliniutit sunniutaat WHO-mit misissorneqarput. Misissuineq nunani 53-ini ingerlanneqarpoq, taakkununga ilaatigut ilaallutik Danmark, Island, Sverige aamma Norge. ”European Status Report on Alcohol and Health 2010” (Imigassaq peqqissuserlu pillugit killiffik pillugu 2010-mi Europami nalunaarussiaq) inerniliivoq assersuutigalugu ukioqqortussutsimik killilersuinikkut, imigassamik tuniniaanermi ammasarfiit immikkut ittut, kiisalu imigassamik tuniniaanermi kisermaassineq tunngavigalugu immikkut tuniniaaveqarnikkut imigassamik pisisinnaanerup killilersorneratigut ajornartorsiutit imigassamik pinngortut akiorniarnerni sunniuteqarnerpaasut.

Pisiniarfinni imigassamik tuniniaavinni pisiniartut kinguleriiaat takivallaarnerat inuillu aalakoortut iluaaginerarlugit inuit naammagittaalliortut akulikitsumik tusaasarpakka. Imigassamik tuniniaanerup matulernerani meeqqatik pisiniarfiliaqatigerusunneq ajorpaat, aalakoorneq pissusissamisoortumik pissusilersuutitut issuarniarsaralugu meeqqat pilernissaat ernummatigalugu.

Inunnut 18-it inorlugit ukiulinnut aalakoortunullu imigassamik tuniniaasoqaqqusaananilu sassaalliisoqaqqusaanngilaq. Inerteqqutip tamatuma malinneqannginnerata kingunerisinnaavaa pisiniarfiup neriniartarfiullunniit imigassamik sassaallersinnaanerminnik akuersissummik annaasaqarnerat. Namminersorlutik inuussutissarsiutillit tamanna eqqumaffiginiartorujussuuat, aalakoortulli imigassamik kimittuunik pisiniarsarinissaat, tamanillu ornittakkani ersarissorujussuunerat pinngitsoortissinnaanagu. Politiit, pisiniarfiutillit, neriniartarfiutillillu ukiumut arlaleriarlugit ataatsimeeqatigisarpakka, tamatumani imigassamut tunngatillugu apeqqutit ajornartorsiutillu eqqartortarlugit.

Naalakkersuisut isumaqarput nunani allani imigassamik atonerluineq pinaveersaartinniarlugu killilersorniarlugulu suliniutit sunniutaannit isumassarsiornissaq pingaaruteqartoq. Imigassamik tuniniaavinni taakkulu eqqaanni inuit aalakoortut pisiniartut kinguleriiaat ajornartorsiutigineqarnerat aaqiiviginiarlugu imigassamik tuniniaanerup pisiniarfimmi, assersuutigalugu immikkut isertarfeqarluni immikkoortumut nuunneqarneranik aaqiivigineqarsinnaavoq. Tamanna illoqarfimmi pisiniarfinni anginerusuni periarfissaavoq, tamatumunngali atatillugu erseqqissaatigineqassaaq suliniutit taamaattut ingerlanneqarnissaannut najukkani pisariaqartitsineq periarfissallu assigiinngissuteqarsinnaammata. Assersuutigalugu nunaqarfimmi pisiniarfik Pilersuisoq mikisoq imigassamik tuniniaanermi assersuutigalugu immikkut isertarfeqarnissamik

immikkullu sullissinissamik inatsisitigut piumasaqaatinik piviusunngortitsisinnaassasoq
naatsorsuutigineqarsinnaanngilaq.

Pitsaasumik pissarsiviulluartumillu oqallinnissaq Naalakkersuisut qilanaaraat.